

عنوان مقاله:

بررسی کیفیت رابط. شکل، سازه و معنا در معماری مساجد عصر صفوی

محل انتشار:

اولین کنفرانس سازه و معماری (سال: 1386)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسنده:

هادی صفایی پور - دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه تربیت مدرس

خلاصه مقاله:

بیشتر صاحب نظران در پیروی از ویتروویوس، شکل زیبایی (سازه) پایداری (و عملکرد) کارایی (را مهم ترین ارکان شکل دهنده یک بنای معماری دانسته اند. اما برخی از نگرشها با انتقاد از این دسته بندی، عوامل دیگری را به این سه گانه افزودند. نگرش معناگرا، یکی از نگاههای حاکم بر معماری است که با افزودن مقول. معنا (والایی)، بر رکن دیگری در شکل گیری آثار معماری تأکید می ورزد. از این منظر، نه تنها معنا به عنوان یکی از ارکان معماری ایرانی شناخته شده است، بلکه میان آن و دیگر ارکان معماری همبستگی وجود دارد. نگرش معناگرا، به مرور زمان در بستر علمی و فرهنگی جوامع مسلمان رشد می نماید تا در عصر صفوی، در قالب آرای حکمی، فلسفی و عرفانی مکتب الهی اصفهان شکوفا می گردد. معماران این مکتب با بیان این معانی در مساجد، در پی خلق جهان آرمانی بودند تا بتوانند زیبایی های آن جهان را در این بناها تصویر کنند. بر این اساس پژوهشگرانی چون استیملن، معماری مساجد عصر صفوی در اصفهان را بررسی کرده و به رمزگشایی تصویری این بهشت مثالی و تجزیه و تحلیل پیامهای سازندگان آن پرداخته اند. از آنجا که بنا بر نظر بیشتر تحلیل گران، پوشش یکی از مهم ترین عوامل تأثیرگذار در شکل گیری هر فضای معماری می باشد، در این مقاله مفهوم گنبد، پوشش فضای گنبدخانه، به صورت دقیق تری مورد کاوش قرار گرفته و چگونگی رابط. میان شکل، سازه و معنا در آن بررسی می شود. سازه گنبد در بناهای مورد مطالعه (مسجد جامع عباسی و مدرس. چهارباغ عباسی) از نوع دو پوست. گسسته می باشد که اولین بار در شیوة رازی برپا شده و در گذر زمان در معماری ایرانی تکامل یافته است. این دستاورد سازه های و معنایی، با تمامی ظرفیت ها و امکانات خود در اختیار معماران صفوی قرار می گیرد تا نقش ویژه های جهت بروز اندیشه های معنایی شیعی، در مکتب اصفهان ایفا کند. این مقاله ما را تا بیان این نتیجه همراهی می نماید که در معماری عصر صفوی، نه تنها مانند دیگر دوره های پیشین معماری ایران، نزاعی میان ارکان شکل دهنده معماری نیست، بلکه به علت زمینه های فرهنگی و علمی ایجاد شده، معنا به محوری جهت اتحاد سازه و شکل تبدیل شده و روابط میان این دو رکن معماری را انتظام می بخشد. بدین ترتیب در نتیج. محوریت عامل معنا در شکل گیری مساجد صفوی، یکی از تعالیم شیعی، در قالب مفهوم درخت طوبا درختی عظیم با از شاخ و برگ سبز در چهره یک پیام تصویری نو در ساختارگنبد ارائه می گردد.

کلمات کلیدی:

سازه، شکل، معنا، مساجد صفوی، گنبد، درخت طوبا

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/17356>

